

HAMLET

II

*ETT DRAMA I FEM AKTER
EFTER WILLIAM SHAKESPEARES KLASSISKA PJÄS*

REGI :

GUSTAV EDMAN

I SAMARBETE MED

*PREMIÄR
GOTHCON XXIV*

Dramatis Personae

LORD CLAUDIUS, *herre över slottet Cawdor*

HAMLET, *son till den döde Lord Hamlet och brorson till Lord Claudius*

LORD HAMLETS VÅLNAD

POLONIUS, *boende på slottet*

HORATIO, *vakt på slottet och vän till Hamlet*

LAERTES, *son till Polonius*

ROSENCRANTZ, *hovman*

MARCELLUS, *vakt på slottet*

LADY GERTRUD, *mor till Hamlet och Lord Claudius gemål*

OFELIA, *dotter till Polonius*

SCEN: *Skottland, 1930*

AKT I

I: 1

På Bastionen

Horatio står post vid slottets murar.
Natten skyler fortfarande slottet i
sina slöjor och kylan skär i mårgen
på den ensamme officeraren.

Marcellus kommer

De hälsar och talar om den senaste
tidens händelser och slottets framtid.

Vålnaden kommer

Horatio och Marcellus försöker förgäves
tala till vålnaden, som kort därefter
försvinner ut i natten.

Vålnaden försvinner

Horatio och Marcellus står ensamma kvar.
De frågar sig själva vad vålnaden
kan betyda, varför den har kommit.
Snart går morgonen i purpurkappa
på daggen över höjden österut
och deras vakt är över.

De går

I: 2

Slottets stora sal. Lord Claudius och Hamlet.

Lord Claudius har kallat Hamlet till ett möte mellan två ögon, där hans fråga rör Hamlets svårmod och sorgen efter hans bortgångne far. Hans svar är tvekande men godtagbart för Lord Claudius.

Laertes kommer

Laertes har kommit för att meddela att hans resa tillbaks till Tyskland är nära förestående, och att han kommit för att säga adjö. Han tar farväl av Hamlet och hans farbror, och följs ut av Claudius.

Lord Claudius och Laertes går

Som ende kvar står Hamlet, ensam i hans faders stora sal. På den tronen som innan var hans fars, slår han sig ned. Han är bitter och då talar med ord ej hörda för någon man, om sin mor och hennes svaghet och falska tårar.

Horatio och Marcellus kommer

De hälsar vänligt, så som vänner gör och Hamlets båda två vänner berättar om fenomenet de såg under natten. Då Hamlet hört om nattens händelse ger han sitt ord att gå vakt tillsammans med sina vänner den natten som följer.

De går

*

*"Släng bort din sorg,
den är fåfänglig. Se i oss en far,
ty det må världen veta: du är närmast
till din mor, och jag har dig lika kär
som någonsin en fader haft sin son. "*

I: 3

I Polonius hus. Laertes och Ofelia kommer.

Nu när Laertes färd till Tyskland skall bli,
han kommit för sitt farväl till system,
för denna gång och för att ge ett råd.
Det råd han ger system innan resan
rör Hamlets kärleksord till Ofelia.

Polonius kommer

Som fader Polonius manar Laertes
att skynda hastigt iväg. Men innan
sin välsignelse han ger till sonen.

Laertes går

Han frågar sin dotter vad sonen sagt
som sista goda ord inför resan
till Ofelia, som tveksamt berättar
om Hamlets kärleksord och broderns råd till
henne.

Fadern ser Hamlets ord, inte som goda
men endast som fällor för små raphöns och
från denna dag förbjuder han henne att
slösa bort en enda ledig stund på prat
med Hamlet. Hon lovar att lyda.

De går

*

*"Tro inte det är eld! Du måste bli
mer sparsam med en ungmös gunstbevis."*

I: 4

På bastionen. Hamlet, Horatio och Marcellus kommer.

På slottets bastion blåser vinden vasst
och biter skinnet på de tre. Den stund
då anden innan visat sig är här nu,
och de väntar spänt på något att hända.

Vålnaden kommer

Hamlet talar till sin fars, Lord Hamlets,
gåtfulla skepnad, undrar varför graven
har öppnat sina tunga marmorkäftar.
Han talar länge men inget svar ges.

Vålnaden gör ett tecken åt Hamlet

Hamlet vill följa efter anden, men
hans vänner vädjar honom att stanna.
Efter hastigt tal sliter Hamlet sig
ur deras grepp och följer vålnaden.

Hamlet och vålnaden går

De två männen som är kvar tvekar om
vad de bör göra. Men beslut tas kvickt
och de följer Hamlet och vålnaden.

De går

Vålnaden och Hamlet kommer

Ut bland nattens dimmor söker sig
Hamlet och anden av hans döde far.
De stannar i en glänta där fadern
talar till Hamlet som hör med iver
men likväl förfäran på andens ord,
då sanningen om faderns död blir känd.
När anden sagt sitt sista ord, svär Hamlet
att hämnas sin fars ångestfyllda död.

Vålnaden går

Hamlet, ensam i nattens dunkla vrå,
förbannar sin farbror och sin moder.

Horatio och Marcellus kommer

När båda av Hamlets följe svurit
vid hans värja, berättar Hamlet om
vad fadern sagt. De svär åter igen
att intet säga och följs samma väg
tillbaks genom skogen mot slottets port.

De går

AKT II

II: 1

Ofelias rum. Hamlet kommer.

Ofelia läser i sin kammare,
då Hamlet kommer in till henne med
jackan uppknäppt, vit i synen som sin
skjorta och med skälvande knän. Ofelia
vädjar till Hamlet att ge svar vad
som plågar honom så, men inget ord
kommer från Hamlet. När steg i trappan
utanför hörs, försvinner Hamlet ut.

*Hamlet går
Polonius kommer*

Ofelia faller i faderns armar,
som genast frågar om vad som har hänt.
Dottern berättar om Hamlets humör och
tillstånd under faderns skrämnda blick.
Han ger dottern tröst och de beger sig
till faderns rum.

De går

*

*”Det här är rena kärleksgalenskapen
som i sin måttlöshet förgör sig själv.”*

II: 2

Slottets stora sal. Lady Gertrud och Rosencrantz.

De två hälsar och Gertrud ger svar på
vad som hänt inom slottets murar den
gångna tiden. Rosencrantz lyssnar på
Ladyns ord och ger svar att han skall göra
allt i sin makt att ge Hamlet frid i
själen och kvitt sin plåga. Han beger
sig sedan med raska steg till Hamlet.

*Rosencrantz går
Polonius kommer*

Polonius säger att han funnit
roten till Hamlets galenskap och han
berättar om nattens händelser.

Hamlet kommer, läsandes i en bok

Polonius ber Gertrud lämna salen,
för att sonen och fadern till hans själs
idol, skall kunna mötas allena.

Hon går

Med hopp om svar, går han fram mot Hamlet,
men som inte vill kännas vid honom.
Hamlet låtsas inte känna igen sin
kärastes far, utan säger sig tro att han
kan vara en man som handlar med fisk.
Trots Polonius försök att föra sin
dotter på tal, låtsas Hamlet inget om.

Polonius går

Hamlet går vidare i sina dystra tankar.

Rosencrantz kommer

De hälsar som vänner gör och språkar
om tiden som har gått sedan de skildes.
Men när Hamlet för sin väns syfte med
besöket på tal, blir tonen en annan.
Trots sin väns försök att ge till svar, att
han endast kommit för att få se sin vän,
tror Hamlet annat. Den sanna saken
kommer dock upp i dagen, vilket ger
Hamlet dåligt humör. De skiljs i vredesmod.

De går

*

*"Att han är galen, det är visst och sant,
och visst och sant att det är synd, och synd
att det är visst och sant."*

AKT III

III: 1

Slottets stora sal. Lady Gertrud, Polonius, Ofelia och Rosencrantz .

Rosencrantz ger svar på frågan om vad Hamlet sagt. De fyra bestämmer att Hamlet, som de säger, liksom av en slump, skall möta Ofelia i salen när han kommer.

*Alla utom Ofelia går
Hamlet kommer*

Hamlet, ovetandes om Ofelias närvaro, talar för sig själv när han kommer, lägger många ord om världens gisselslag när han vandrar runt i rummet.

Ofelia träder fram och de pratar som vänner gör, i vart fall till en början. Den sköna Ofelia frågar Hamlet om hans kärleksord varit sanna, vilket gör stämningen till en annan. Hamlet slår ifrån sig allt ansvar, säger att hans ord endast varit fraser från en galning. Av förfäran och sorg, växlas hårda ord och Hamlet träder ut.

*Hamlet går
Lady Gertrud, Polonius och Rosencrantz kommer*

De frågar sig vad som drabbat Hamlet, när ej kärlek verkar vara gisslet. Inget svar verkar än stå att finna, men de bestämmer att Hamlet bör nu tala med sin mor, för att bli förhörd om vad som plågar honom och hans själ så.

De går

*

"Ers nåd, nu kommer han. Vi drar oss undan."

III: 2

I slottets stora sal. Lord Claudius, Lady Gertrud och Hamlet kommer.

Lord Claudius har kallat Hamlet angående
Ofelia och vill höra hur hans känslor
för henne egentligen är.

Han säger sig ej hysa några känslor
för henne, hävdar grunden i hans vemod
är en helt annan. Hans mors och farbrors tal
gör Hamlet rasande och förbannar sin
farbror av skäl som han vägrar yppa.
En hård kamp med ord mellan Claudius och
Hamlet utspelar sig. När ingen lösning
står att finna, rusar Claudius ut med sin
gemål tätt efter.

De går

Hamlet är åter igen ensam med sina
livets kval, men med en ensamhet som inte
blir långvarig.

Horatio kommer

Horatio har hört vad som hänt och talar
väl med sin vän. Han säger sedan så att
han mötte Lady Gertrud utanför nyss,
klädd i tårars dräkt. Hon bad honom kalla
Hamlet till hennes rum snarast. Hon sade
att Hamlets uppförande har förvånat
och förfärat henne.

Rosencrantz kommer

Hamlets forne vän undrar vad som orsakat
detta vredesmod som sårat hans mor så.
Trots Rosencrantz försök att tala väl med
Hamlet, säger han ingenting om roten
till sin vrede. Snart rasar Hamlet över
Rosencrantz försök att spela på honom
som en flöjt. Lönlöst är Rosencrantz prat och
han bestämmer sig för att retirera.

Rosencrantz och Horatio går

Hamlet försöker ensam tygla sig själv
och sin ilska. Med ord och inte knivar
skall ondskan sargas. Han bestämmer sig
att gå till sin mor, där hårdhet måste visas.
Men från ord till handling, får aldrig någon
gå i denna livets långa promenad.

Han går

*

"Hur har vår frände Hamlet det?"

III: 3

I Lord Claudius kammare. Lord Claudius och Rosencrantz.

Den hjälp som Rosencrantz försökt ge, säger
han snarare ha försvårat försöken
att hjälpa Hamlet från vemod. I detta
ser han sin närvaro mer till besvär än
nytta, och ber Lord Claudius om lov att
resa tillbaks hem.

Att så är fallet, så som Rosencrantz har
beskrivit, är Claudius medveten om
och ger honom sin tillåtelse.

Rosencrantz går

Lord Claudius, tyngd av sitt samvete,
lämnas ensam kvar på sin kammare.
Han ber stilla till Gud och förbannar
sitt eget svarta hjärta och hoppas att
allt skall bli gott igen. Och vad det än må
vara som gör gott, måste detta något
göras snart.

Han går

III: 4

I Lady Gertruds kammare. Polonius och Lady Gertrud.

Polonius ber Lady Gertrud förmana
Hamlet strängt när han kommer. Svaret blir att
Polonius råd säkert är goda och hon
skall göra allting vad som krävs av en mor.
De hör strax steg utanför och Polonius
gömmar sig bakom en gobeläng.

Hamlet kommer

Lady Gertrud talar strängt till sin son om
den skada han har gjort henne och hennes
gemål. Hamlet lyssnar bittert på modern,
men det gör honom än mer ond på sin mor.
När Hamlet blivit rasande av hennes
ord, vilket kommer i sinom tid, griper
han tag om moderns strupe för att säga
sanningen.

Hon skriker till, likaså Polonius
där han står. Hamlet upptäcker den gömda
gestalten och stöter sitt svärd genom
gobelängen.

Polonius faller död ned

När detta är gjort, berättar Hamlet den
sanna historien om hans fars, och moderns
forne mans, öde. Gertrud vägrar först tro
på Hamlets ord, men inser snart att det ej
är ett alster av hans sjuka hjärta.
Lady Gertrud lovar inför sonen att
inget yppa och lämnar sin mans öde
i Hamlets händer.

*Hamlet släpar ut Polonius
Drottningen blir kvar*

*

*"Han kommer strax. Förmana honom strängt.
Säg att hans fräcka påhitt går för långt."*

Akt IV

IV: 1

Lady Gertruds kammare.

Lady Gertrud,
Förtvivlad över Hamlets dåd, men än
Mer över makens svåra brott, sitter på
sin kammare.

Lord Claudius och Horatio kommer

Hon berättar för de
båda om Polonius död men förtäljer
inget om den bittra sanningen sonen
avslöjat.

Rosencrantz kommer

Rosencrantz har kommit för att säga
farväl innan han beger sig tillbaks hem,
Men får höra vad som hänt och vad Hamlet
gjort. Lord Claudius ber honom och Horatio
att göra dem en sista tjänst innan han
åker, att leta runt i slottets alla
skrymslen och vrår för att snabbt finna Hamlet.
Detta bör göras tyst, så kanske skvallrets
giftpil missar och hamnar i det tomma.
Rosencrantz säger farväl och de går då
tillsammans ut.

De går

*

*"Min kära! Varför suckar du så djupt?
Förklara dig! Vi bör få veta det."*

IV: 2

Slottets stora sal. Hamlet kommer.

Hamlet talar för sig själv om vad han gjort och vad som kommer hända nu.

Rosencrantz och Horatio kommer

Rosencrantz försöker tala med Hamlet, om var han har lämnat den döda kroppen. Hamlet vägrar svara rakt och avger spydigheter, om Rosencrantz illvilja mot honom och hans tillgivenhet till den falske Lorden. Rosencrantz säger att kungen snart kommer och att han då bör säga sanningen om Polonius och var hans döda kropp är, så de kan begrava honom.

Lord Claudius kommer

Trots Claudius frågor ger Hamlet endast gåtor till svar. Han vägrar tala rent med sin farbror och förolämpar honom till yttersta förmåga. Trots Claudius ord ger Hamlet inga svar och går sedan ut, med Rosencrantz och Horatio som svans.

De går

Lord Claudius står kvar i salen, arg och orolig för vad som hänt. Han frågar sig själv vad som orsakat detta och vad som den närmsta tiden bör hända. Svaret på hans andra fråga finner han, att Hamlet genast måste dödas.

Han går

*

"Nå Hamlet, var är Polonius?"

IV: 3

I en av slottets korridorer. Lady Gertrud kommer.

Gertrud har hört vad som hänt Ofelia
efter hennes faders död, och söker
nu efter henne. Hon har setts runt om
i slottets salar och korridorer,
besvärlig och alldeles förvirrad.

Ofelia kommer

Ofelia sjunger, på en visa som
inte kan förstås. Hon är vilsen och
förvirrad, sjunger om sin far på ett
språk som det är svårt att tolka. Lady
Gertrud försöker tala med henne
men får inget svar som säger något,
utan hon bara fortsätter sjunga.

Lord Claudius kommer

Även Lord Claudius försöker tala
med Ofelia men inte heller han
kan få ett vettigt ord från henne.

Ofelia går

De talar om hennes grymma öde,
hennes sorgens förgiftning.

*Uppståndelse utanför
Laertes kommer*

Laertes rasar som en besatt, kräver
att få veta vad som hänt med hans far.
Claudius och Gertrud försöker förklara
men avbryts av Ofelias sång.

Ofelia kommer

Laertes blir förkrossad av Ofelias
tillstånd men inte heller brodern kan
få Ofelias sinnen tillbaks.

Ofelia och Lady Gertrud går

Laertes ilska är
förbytt mot förtvivlan, och han sörjer
sin systers öde. Claudius säger
att det finns saker att tala om, men
som inte bör höras öppet i slottet.
De följs åt till Claudius kammare.

De går

*

*"Åh, hon är sjuk, förgiftad av sin sorg.
Allt kommer sig av hennes faders död."*

IV: 4

På Lord Claudius kammare. Lord Claudius och Laertes.

Claudius vill fria sig själv från skuld,
genom att säga att Hamlet önskat
både Laertes far och Lord Claudius
själv döden. De talar i det tysta
och planerar Hamlets död, som inte
skall väcka ens en skymt av klander, som
skall verka som en olyckshändelse.
Laertes skicklighet i fäktning skall ge
Hamlet betalt för Laertes faders död.
Med en värja utan skydd på spetsen
och en salva Laertes en gång fått av en
charlatan, blir minsta stöt dödlig.

Med ett högtidligt vad, skall Hamlets öde
beseglas. För att gardera sig med
ett extra knep, skall en bägare stå,
fylld med vin men även med dödligt gift.
Om Hamlet tar en klunk har de båda nått
sitt mål.

Lady Gertrud kommer

Drottningen springer in förfärad av
vad som hänt utan de bådass vetskap.
Då en svekfull gren brast i ett pilträd där
Ofelia klängde på grenar över
vattnet, föll hon ner i bäckens tåreflod.
Snart drog hennes tunga genomvåta
kläder den stackars flickan ifrån vacker
sång till död i byn. När Laertes inser
vad som hänt, springer han ut, följd av de
andra två.

De går

*

*"Nu måste du väl fria mig från skuld
och ta mig till ditt hjärta som en vän,
när du har hört och insett att den man
som tog din gode faders liv, han ville
ta också mitt liv."*

Akt V

V: 1

På slottets kyrkogård. Hamlet och Horatio.

De båda vännerna sitter stilla
vid Ofelias grav. Hamlet sörjer sin
älskade och förbannar sin farbror och
sig själv för vad som blivit ödets lott.
Horatio kan inte göra mycket för att minska
Hamlets hjärtesorg.

Lord Claudius, Lady Gertrud och Laertes kommer

Laertes rasar över Hamlets närvaro,
men Horatio och Claudius lyckas
hålla de dem isär. Till slut enas de om att
mötas i duell, värja mot värja
och man mot man. Dagen efter skall den stå,
där den som förlorar skall bege sig
från slottet och aldrig återvända.

Hamlet, Horatio och Lady Gertrud går.

Lord Claudius och Laertes
stannar kvar för ett tag och bestämmer
att allt skall gå som de båda planerat.

De går

*

*"Graven skall få ett monument som varar.
Snart blir det lugnt igen. Nu är det viktigt
att vänta tåligt och gå fram försiktigt."*

V: 2

I slottets stora sal. Hamlet och Horatio.

Horatio försöker in till sista
stund övertyga Hamlet att han kommer
att förlora. Han har otäcka känslor
i hjärtetrakten och vill avråda
Hamlet att fullfölja vadet. Hamlet
trotsar dock alla varsel och de två
inväntar de andra.

Laertes, Lady Gertrud och Lord Claudius kommer

Lord Claudius förkunnar duellens regler.
Värjorna skall vara skyddade och
inget blod skall spillas under duellen.
Den förste som tagit fem träffar skall
anses vara förloraren, och den
som snarast skall bege sig från slottet.
Claudius lägger de båda kämparnas
händer i varandra och duellen
kan börja.

De fäktar

Kampen är jämn, men Hamlet får in
den första godkända stöten.

De fäktar

Även den andra stöten går under
Hamlets hand. För Hamlets välgång och vinst
skålar Lady Gertrud i Hamlets eget vin.

De fäktar

Laertes sårar Hamlet litet med sin
oskyddade värja och i stridens
hetta råkar de två byta värjor.
Hamlets ilska över Laertes falskspel
ger utdelning och han sårar Laertes
djupt i bröstet.

Lady Gertrud sjunker ihop

Gertruds sista ord går ut till Hamlet,
om bågarens giftiga innehåll.

Hon dör

Hamlet rasar och söker den skyldige
till detta nidingsdåd. Laertes, sårad
av sitt eget vapen, berättar då
sanningen för honom. Hamlets ilska
riktas mot sin farbror, som ges en giftig
stöt av det dödliga vapnet.

Hamlet sårar Lord Claudius. Han dör.

Laertes ber under sin sista stund om
Hamlets förlåtelse.

Han dör

Giftet i Hamlets kropp verkar sakta
och gör honom svag. Han ger till sin vän
Horatio i uppgift att klara upp
hans sak och att förtälja historien
för alla han träffar.

Han dör

Horatio står kvar i salen, där hans
sista ord går ut till tomheten och
slottets väggar.

*

"Låt bli att dricka, Gertrud!"